

УДК 338.49

DOI: 10.24144/2078-1431.2021.2(27).175-187

Віталій Герзанич,кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економічної теорії**Іван Петрецький,**здобувач кафедри економіки і підприємництва
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ТА ЧИННИКИ ВПЛИВУ ІНФРАСТРУКТУРНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ НА РОЗВИТОК СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

У статті розглянуто теоретичні підходи до розуміння понять сільської території, інноваційно-інвестиційного процесу, інфраструктурного забезпечення інноваційної та інвестиційної діяльності. Беручи до уваги узагальнення фахових науково-теоретичних джерел та спеціалізованої літератури, сформовано авторське визначення поняття «інфраструктурне забезпечення інноваційно-інвестиційного процесу розвитку сільських територій». На основі деталізації складових елементів інфраструктурного забезпечення інноваційно-інвестиційного процесу в сільській території, їх завдань та функцій виявлено чинники впливу інфраструктурного забезпечення інноваційних трансформацій на розвиток зазначених територій, ключовими серед яких є: правові, фінансово-інвестиційні, організаційно-управлінські, психологічно-мотиваційні, економіко-консультаційні, інформаційні, кадрові, промислово-технологічні, маркетингові, соціально-економічні. Сформовано перспективи формування інфраструктурного забезпечення інноваційно-інвестиційного процесу розвитку сільських територій.

Ключові слова: розвиток сільських територій, інноваційно-інвестиційний процес, інфраструктурне забезпечення, чинники формування інфраструктурного забезпечення, сільські території.

The theoretical approaches to understanding the concepts of rural area, innovation and investment process, infrastructure of innovation and investment activities are considered in the article. Taking into account the generalization of professional scientific and theoretical sources and specialized literature, the author's definition of "infrastructural support of innovation and investment process of rural development" Based on the details of the components of the infrastructure of innovation and investment process in rural areas, their tasks and functions are identified factors of influencing on the infrastructure of innovative transformations in rural development, key among which are: legal, financial and investment, organizational and managerial, psychological-motivational, economic-consulting, information, personnel, industrial-technological, marketing, socio-economic. Prospects for the formation of infrastructural support of the innovation and investment process of rural development are formed.

Key words: development of rural territories, innovation and investment process, infrastructural provision, factors of formation of infrastructural provision, rural territories.

Постановка проблеми. На сучасному етапі перехід до моделі інноваційного розвитку сільських територій розглядається як імператив забезпечення розвитку національної економіки, соціально-економічного благополуччя населення, переважна частина якого проживає у селах, а також як основний чинник гарантування продовольчої безпеки країни.

Сприятливі належному інноваційному розвитку сільських територій на інноваційних засадах дозволить активізація інвестиційної, науково-технічної та інноваційної діяльності, підкріплена достатнім інфраструктурним забезпеченням.

Хоча сприяння зазначеному розвитку сільських територій в Україні є стратегічним завданням, проте глибокого та комплексного наукового опрацювання ця проблема не набула, а в дослідженнях українських авторів на теоретико-методологічному рівні чітко не визначено економічної сутності основних понять, що характеризують об'єкт та предмет дослідження. Тому особливої актуальності набуває визначення сутності «інфраструктурного забезпечення інноваційно-інвестиційного процесу розвитку сільських територій» та виокремлення ключових чинників, що його визначають.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблемам розвитку сільських територій, організації інноваційної та інвестиційної діяльності присвячено низку теоретичних та емпіричних досліджень. Приміром, вивчення сутності «сільських територій» здійснювали: В.М. Баутін [4], І.В. Гончаренко [6], О.А. Дудзяк [14], І.Г. Кириленко [10], Л.В. Лисенко [3], А.В. Лісовий [11], С.І. Мельник [8], О.І. Павлов [13], В.Г. Прушківський [7], В.П. Славов [3] та ін.

Зміст та аспекти здійснення інноваційно-інвестиційної діяльності та організації інноваційно-інвестиційного процесу досліджували: О.І. Дацій [17], М.В. Диха [16], Л.І. Нейкова [15], Д.М. Черваньов [15] та ін.

Інфраструктурне забезпечення інноваційно-інвестиційного процесу стало об'єктом аналізу у працях таких учених, як: С.І. Архієреєв [18], І.А. Бланк [23], В.Ф. Ісламутдінов [19], М.А. Козоріз [21], Г.В. Лещук [25], В.В. Мельник [22] та ін. Водночас, попри наявність численних праць, присвячених зазначеним питанням, малодослідженим залишаються зміст та ефект інфраструктурного забезпечення інноваційно-інвестиційного процесу в контексті розвитку сільських територій.

Мета статті – визначення економічної сутності та чинників впливу інфраструктурного забезпечення інноваційно-інвестиційного процесу на розвиток сільських територій.

Виклад основного матеріалу дослідження. Наразі серед вітчизняних науковців немає єдності щодо трактування змісту поняття «сільська територія», адже застосовуються різні підходи до його пояснення, зокрема територіально-просторовий, структурний, системний та комплексний.

Територіальний підхід до визначення сутності сільських територій закладено у Законі України «Про сільськогосподарську дорадчу діяльність», де вказано, що «сільські території – це території за межами міст і є переважно зонами сільськогосподарського виробництва та сільської забудови» [1].

В.П. Славов, О.В., Коваленко [2, с. 69], Л.В. Лисенко [3], В.М. Баутін, В.В. Козлов [4] також пов'язують сільські території з територією, географічним утворенням, місцевістю поза містами, яка має певні ресурси з відповідними органами управління. Зокрема, вони зазначають, що це – регіонально-територіальні утворення з властивими їм природно-кліматичними, соціально-економічними умовами, у межах яких еколого- та економічно збалансовані, енергетично взаємозв'язані різні ресурси (природні, трудові, матеріальні, енергетичні, інформаційні, фінансові тощо) з метою створення сукупного суспільного продукту конкретної території та повноцінного життєвого середовища для сучасного і майбутніх поколінь.

Дещо поглибивши територіальний підхід до визначення змісту поняття «сільська територія» ресурсними характеристиками, К.І. Якуба [5] розглядає його як «територіально-просторове розміщення сукупного ресурсного потенціалу сільських населених пунктів, де під сільськими населеними пунктами розуміють адміністративно-територіальні одиниці незалежно від їх розміру (хутір, село, сільська рада тощо) з наявним населенням, природно-економічним і соціальним потенціалом та відповідними органами управління соціально-економічним розвитком цих населених пунктів».

І.В. Гончаренко [6, с. 204] вважає, що сільська територія – цілісна система «зі своїми структурою, функціями, зв'язками із зовнішнім середовищем, історією, культурою, умовами життя населення», для якої притаманна значна кількість взаємозв'язаних підсистем різних типів із локальними цілями, багатоконтурність управління.

В.Г. Прушківський, В.І. Колесников [7] сільську територію розглядають як просторову систему, яка розміщена поза межами урбанізованих центрів, зі властивим для неї природно-екологічним, соціальним, економічним та інституціональним середовищами і населенням, які на ній функціонують і проявляють свій потенціал із метою задоволення індивідуальних та суспільних потреб.

Разом із тим, конкретизація ресурсного потенціалу та особливостей територій, наданих авторами, є дещо розмитими та не відображають комплексу зв'язків, у рамках яких формуються та функціонують сільські території. Втім, пояснити їх намагаються прихильники системного та структурного підходів до трактування економічної сутності «сільських територій».

З позиції структурного підходу сільські території розглядає С.І. Мельник [8], трактуючи їх як «історично сформований елемент поселенської мережі, що поєднує організаційну й функціональну сукупність селищ, сіл, хуторів, односімейних та інших жилих утворень, які знаходяться під юрисдикцією сільських (селищних) рад».

Поєднують структурний і системний підхід у процесі тлумачення сутності сільських територій М.Й. Малік [9, с. 53], І.Г. Кириленко [10], А.В. Лісовий [11], В.К. Терещенко та ін. [12], вважаючи сільські території історично сформованими у законодавчо визначених межах, системною сукупністю, що поєднує в собі адміністративно-територіальну та територіально-функціональну приналежність, що характеризується певним способом життя, відмінним від міського.

Розглядаючи сільські території, О.І. Павлов [13] дотримується комплексного підходу та виділяє їх економічну, соціальну та екологічну складові, які формуються з таких елементів, як: «населення, поселення, виробничо-господарський комплекс, інфраструктура, землі сільськогосподарського та іншого призначення, навколишнє природне середовище, властивості яких розкривають їхню сутність і визначають певні функції».

Доповнює комплексне поняття сільських територій уточненням ментальної та традиційної складової О.А. Дудзяк [14], зазначаючи, що сільські території – обжита місцевість поза територією міст з її природними ресурсами, основними засобами, соціально-культурними побутовими умовами та населенням, що здійснює соціальні, виробничі та екологічні функції, спираючись на свій ментально-традиційний досвід.

Таким чином, багатоаспектний характер дослідження сільських територій об'єктивно зумовлений міждисциплінарною природою походження цього поняття. Це, з одного боку, ускладнює формулювання уніфікованої дефініції «сільські території», а з іншого – підсилює роль сільських територій у контексті забезпечення соціально-економічного розвитку держави.

Тож, узагальнюючи теоретичні підходи до визначення сутності поняття «сільська територія», пропонуємо розглядати її з точки зору економічного змісту, тобто як території поза межами міст, що мають адміністративно-територіальну (сільські поселення, села, сільські ради) та функціональну приналежність, а також власні соціальні, виробничі, екологічні, фінансово-економічні, етнічно-культурні та ін. особливості, та є частиною загальнонаціональної системи державного управління.

Оскільки нині основна увага приділяється інноваційно-інвестиційному розвитку як орієнтиру перебудови і реформування економіки країн, а також як пріоритету національної економіки, вважаємо, що сільські території, будучи ключовою її ланкою, повинні розвиватися саме у напрямі посилення інноваційно-інвестиційних процесів.

Розглядаючи поняття «інноваційний процес», можемо виділити кілька родових ознак, за якими науковці характеризують його сутність:

- 1) перетворення знань в інновацію (М.М. Авсянніков, Л.А. Евсеєва, С.Д. Ільєнкова, М.А. Йохна, В.В. Стадник та ін.);
- 2) створення, освоєння та поширення інновацій (Т.Ф. Куценко, З.Н. Мемедляєв, А.Є. Никифоров, С.М. Чистов, Г.З. Шевцова та ін.);
- 3) сукупність прогресивних змін (О.С. Гуменюк, С.Ф. Покропивний, О.М. Бородіна, О.П. Радченко О.І. Шавалюк та ін.).

Проте вважаємо, що для аналізу розвитку сільських територій найкраще підходить трактування інноваційного процесу як сукупності про-

гресивних, якісних змін – перетворення ідеї у конкретну продукцію, технологію, структуру чи послугу, що поширюється в господарській практиці і суспільній діяльності, сприяючи подальшому інтенсивному соціально-економічному розвитку суспільства.

Водночас, зважаючи, що інновації здійснюються за рахунок створення та впровадження чогось нового, цей процес вимагає інвестицій. Тому іншою особливістю інноваційних процесів є тісний взаємозв'язок з інвестиціями, адже забезпечення інноваційних процесів вимагає вкладень капіталу.

Тому, розглядаючи інвестиції в контексті інноваційного процесу, справедливим вважаємо висловлювання Д.М. Черваньова, Л.І. Нейкової [15], згідно з яким «інвестиції – відносини, пов'язані з вкладенням грошових, майнових та інтелектуальних цінностей в об'єкти підприємницької діяльності, в їхні основні та обігові фонди, а також у науково-технічний розвиток, якісне вдосконалення виробничої бази та освоєння випуску нових видів продукції від моменту авансування до реального відшкодування й отримання прибутку або досягнення соціального ефекту».

Зважаючи на це, зв'язок інноваційних та інвестиційних процесів вважаємо нерозривним, оскільки перехід до інноваційного типу розвитку регіонів неможливий без залучення інвестицій, тоді як інвестиційна діяльність визнає ріст ефективності діяльності через запровадження удосконалених або нових методів управління, нової техніки та технології, розвиток людського капіталу та генерування нових знань.

У цьому контексті слушними вважаємо ідеї М.В. Дихи [16], що «інвестиційні та інноваційні процеси варто розглядати комплексно, як систему двох взаємозалежних та взаємообумовлюючих блоків: інвестиційного та інноваційного... з одного боку, здійснюються фундаментальні і прикладні дослідження, створюються нові технології, працює система пошуку та збору новаторських ідей, а з другого – відбувається пошук капіталу, відбір інвестиційних проектів, запровадження їх у виробництво».

Відтак інноваційно-інвестиційні процеси в межах сільських територій мають істотне значення, адже стимулюють підприємницьку активність, дозволяють освоювати та створювати нові технології, активно розширювати та диверсифікувати виробництво, збільшувати прибуток, оновлювати основні засоби, сприяти притоку капіталу в сільські громади, створювати краще соціально-економічне середовище тощо. Водночас забезпечення широкомасштабної реалізації інноваційно-інвестиційних процесів у межах сільських територій вимагає належного інфраструктурного забезпечення.

Сутність поняття «інфраструктурне забезпечення» включає в себе цільовий орієнтир на реалізацію певного процесу і його подальший розвиток, проте його тлумачення є досить різним та залежить від сфери господарювання, у якій застосовується.

На думку О.І. Дація [17], інфраструктурне забезпечення необхідно розглядати як складову частину загального технологічного процесу, який забезпечує надання послуг і для якої характерною є здатність глибоко проникати у його зміст, впливаючи на якість відповідних послуг.

Науковці С.І. Архієреєв та І.О. Дерід пропонують розглядати інфраструктурне забезпечення з точки зору гарантування соціально-економічного добробуту як «...мережу шляхів, комунікацій та сполучень (під'їзні шляхи, автомобільні та залізничні дороги, вокзали, аеродроми, комунікаційні мережі, системи зв'язку), сукупність закладів медичного, побутового та спортивного спрямування, сфери обслуговування та інших об'єктів, систем і підприємств, функціонування яких є необхідним для забезпечення належних умов життєдіяльності споживачів» [18].

На думку В.Ф. Ісамутдинова, «...інфраструктурне забезпечення необхідно розглядати як комплекс інституціональних структур комерційного і некомерційного характеру, включаючи їх ресурсний потенціал, що в комплексному поєднанні сприяє ефективному веденню господарської діяльності» [19].

Окремі науковці розглядають інфраструктурне забезпечення крізь призму підтримки інноваційного процесу. Наприклад, О.В. Васильєв [20] вважає, що під сутністю інфраструктурного забезпечення необхідно розуміти сукупність певних економічних процесів, які покликані забезпечити утворення галузей самої інфраструктури та їх подальше функціонування, тобто сукупність взаємопов'язаних і вертикально-організованих структур, враховуючи їх внутрішній ресурсний потенціал, які формують комплекс умов для інноваційного розвитку аграрного сектору і його обслуговування.

За твердженням М.А. Козоріза та О.Б. Жихора [21], інфраструктурне забезпечення інноваційної діяльності – поєднання діючих споруд, будівель, мереж і систем, що прямо не належать до реалізації інновацій в економічних системах, але таке поєднання є необхідним для забезпечення цього процесу.

В. Мельник [22, с. 149-150] під зазначеним поняттям розуміє увесь необхідний спектр державних та бізнесових структур, які підтримують всі стадії інноваційного процесу, зокрема: виробничо-технологічні структури (технопарки, інноваційно-технологічні центри й бізнес-інкубатори); об'єкти інформаційної системи (аналітично-статистичні центри, інформаційні бази й мережі); організації з підготовки й перепідготовки кадрів; фінансові організації та установи (бюджетні, позабюджетні, венчурні, страхові фонди); експертну систему (центри, покликані здійснювати експертний аналіз і надавати експертні висновки для зацікавлених сторін тощо); об'єкти патентування, ліцензування та консалтингу й, нарешті, розвинену систему сертифікації, стандартизації й акредитації.

Щодо особливостей інфраструктурного забезпечення інвестиційних процесів, аналізуючи наукові праці, можемо зауважити, що науковці часто отожднюють його із інвестиційною інфраструктурою. Приміром, І.А. Бланк [23] використовує поняття, що включає найважливіші галузі економіки, організаційно-інституційне забезпечення і засоби, які підтримують процес безперебійного здійснення інвестицій.

Територіальну орієнтацію інвестиційної інфраструктури характеризує Ю.А. Подерня-Масюк [24], пропонуючи під цим поняттям розуміти

«систему спеціалізованих інвестиційних інститутів основного та допоміжного призначення та їх територіально організованих мереж, функціонування яких спрямоване на створення умов для фінансових, матеріальних та інтелектуальних вкладень інвесторів з метою підвищення соціально-економічного розвитку регіону».

Г.В. Лещук [25, с. 21] тлумачить поняття інвестиційної інфраструктури як поєднання організаційно-технічної, матеріальної, фінансово-кредитної, інформаційної та інвестиційно-консультативної системи, що сприяють ефективному залученню та розподілу реальних інвестицій, взаємодію виробників та споживачів фінансових послуг, що здійснюється за визначеними державою та її контролюючими органами правилами, для розвитку інвестиційної діяльності та комерціалізації інвестиційного процесу.

З огляду на вищевикладене, вважаємо за доцільне запропонувати власне розуміння економічної сутності інфраструктурного забезпечення інноваційно-інвестиційного процесу розвитку сільських територій. Його розглядаємо як систему спеціалізованих державних та недержавних інвестиційних інститутів основного й допоміжного призначення, націлених на створення умов для капітальних та інтелектуальних вкладень в об'єкти підприємницької діяльності для стимулювання інноваційних змін у господарській практиці і суспільній діяльності, здатних сприяти подальшому інтенсивному соціально-економічному розвитку частини території держави поза межами міст, що мають адміністративно-територіальну (сільські поселення, села, сільські ради) та функціональну приналежність, а також власні соціальні, виробничі, екологічні, фінансово-економічні, етнічно-культурні та ін. особливості.

Інфраструктурне забезпечення інноваційно-інвестиційного процесу включає виробничо-технологічну, фінансово-економічну, нормативно-правову, територіальну та кадрову підтримку, що формує базову та допоміжну інфраструктуру. До базової належать суб'єкти, які забезпечують умови для вкладень капіталу у розвиток науково-технічного та інноваційного потенціалу країни (науково-дослідні інститути, вищі навчальні заклади, державні й приватні лабораторії, стартапи, венчурні фонди, страхові компанії, банки та небанківські фінансові установи, інвестиційні інститути, інше), тоді як допоміжна інфраструктура об'єднує суб'єкти, що обслуговують та гарантують процеси залучення інвестицій та впровадження інновацій на всіх стадіях (консультативні, інформаційні, лізингові компанії, венчурні фонди, місцева влада, суб'єкти господарювання, інвестори) [26].

На наш погляд, вказані елементи інфраструктурного забезпечення інноваційно-інфраструктурного процесу розвитку сільських територій виконують такі ключові функції:

- забезпечення та підтримку зв'язків інноваційної та інвестиційної сфери сільських територій;
- організаційно-правове, фінансово-кредитне, інформаційно-консультативне та кадрове забезпечення суб'єктів інвестиційної, науково-технічної та інноваційної діяльності;

- координація та впорядкування складових інвестиційної та інноваційної сфери;
- зниження ризику за рахунок диверсифікації учасників інноваційно-інвестиційного процесу;
- посилення інвестиційної привабливості сільських територій та ефективності територіальної економіки.

Реалізація функцій інфраструктурного забезпечення інноваційно-інвестиційного процесу у межах сільських територій, як передбачається, сприятиме вирішенню основних завдань щодо їх розвитку, серед яких:

- 1) забезпечення конкурентоспроможності галузі наукових досліджень і розробок, що створює умови для розширеного відтворення;
- 2) розробка та впровадження мотиваційних заходів активізації інвестиційно-інноваційної діяльності в провідних галузях економіки сільських територій, зокрема аграрному секторі;
- 3) формування середовища для розвитку кадрового потенціалу та формування нових робочих місць;
- 4) забезпечення розвитку дієвої системи фінансування, стимулювання збуту, юридичного супроводу розвитку інноваційного та конкурентного потенціалу підприємств та галузей національного господарства сільських територій;
- 5) модернізація виробничих процесів в аграрному секторі шляхом впровадження структурних інноваційних змін;
- 6) підвищення соціальних стандартів життя населення сільських територій;
- 7) формування сприятливого інвестиційного клімату та розширення можливостей для залучення вітчизняних та іноземних інвесторів;
- 8) сприяння економічному зростанню сільських територій та країни загалом тощо.

Вважаємо, що досягти виконання цих завдань розвитку сільських територій за допомогою формування інформаційного забезпечення інноваційно-інвестиційних процесів можливо завдяки дії низки чинників, які можемо згрупувати за такими ознаками:

- правові – гарантують забезпечення інвестиційної діяльності, проведення науково-технічних розробок та інноваційного підприємництва чітким та узгодженим нормативним та законодавчим регулюванням;
- фінансово-інвестиційні – визначають можливість сприяння доступу до фінансових ресурсів та їх надання за рахунок формування фінансових гарантій та преференцій для інвесторів;
- організаційно-управлінські – гарантують розвиток суб'єктів інноваційної та інвестиційної інфраструктури, міжнародного співробітництва, залученість місцевого самоврядування, підвищення демократизму в державному управлінні на місцях та прозорості влади;
- психологічно-мотиваційні – підвищують готовність до новаторства, передбачають моральну та матеріальну винагороду, можливість самореалізації;

- економіко-консультаційні – сприяють наданню економічно-консультаційної допомоги з розвитку інноваційного бізнесу, пошуку інвесторів та комерціалізації результатів інноваційної діяльності;
- інформаційні – сприяють відкритості інформації про інноваційні проекти, фінансові результати тощо, а також можливості аналітичної обробки інформації, що мінімізує невизначеність для інвесторів та новаторів;
- кадрові – визначають можливості надання кадрового забезпечення для здійснення інвестиційних операцій, а також інноваційного підприємництва відповідно до потреб інтелектуального та кваліфікаційного рівнів (підготовка та підвищення кваліфікації кадрів; підвищення рівня культури проживання сільського населення);
- наукові – спрямовані на задоволення потреб інноваційних підприємств об'єктами науково-технічної роботи, визначення напрямів та перспектив здійснення інноваційної діяльності;
- промислово-технологічні – забезпечують здійснення підтримки та організації взаємозв'язку суб'єктів інноваційного підприємництва, фінансової, наукової та промислової сфер, організацію доступу до ресурсного і матеріально-технічного забезпечення, створення інноваційної продукції/послуги з метою забезпечення потреб кінцевих споживачів;
- маркетингові – просування інноваційної продукції/продукту на ринок, забезпечення взаємодії суб'єктів інноваційного підприємства щодо задоволення інноваційного попиту інноваційною пропозицією;
- соціально-економічні – сприяють підвищенню соціально-демографічних та економічних показників сільського населення за рахунок підвищення зайнятості населення, рівня заробітної плати, підвищення привабливості роботи у сільській місцевості, розвитку соціальної інфраструктури, благоустрою тощо.

Ефективне функціонування інфраструктурного забезпечення інвестиційної та інноваційної діяльності у межах сільських територій сприяє створенню умов для цільового фінансування конкретних інноваційно-інвестиційних проєктів, які здійснюються на певний термін і сприяють модернізації провідних галузей економіки на мезорівні, інтенсифікації виробництва та розширеного відтворення, збільшенню надходжень до місцевих бюджетів, підвищенню конкурентоспроможності економіки сільських територій, залученню і збереженню висококваліфікованого персоналу, досягненню соціально-демографічно ефекту з метою підвищення соціально-економічного розвитку регіону.

Висновки. Інфраструктурне забезпечення інноваційно-інвестиційних процесів має ключове значення для розвитку сільських територій у сучасних умовах господарювання. При цьому створення умов для посилення залучення інвестицій та формування інноваційної моделі розвитку сільських територій – найважливіший системний чинник ефективності використання наявного територіального потенціалу та підвищення рівня їх конкурентоспроможності. З цією метою важливим науковим завдан-

ням вважаємо деталізацію ролі, детермінантів та пріоритетних напрямів покращення інфраструктурного забезпечення інноваційно-інвестиційних процесів у розвитку сільських територій в Україні, що становить перспективи подальших наукових пошуків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про сільськогосподарську дорадчу діяльність : Закон України № 1807-IV від 17.06.2004. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1807-15>.
2. Славов В.П., Коваленко О.В. Економіко-енергетична система сталого розвитку сільських територій. *Вісник аграрної науки*. 2007. № 9. С. 68-71.
3. Лисенко Л. До визначення поняття "сільська територія". *Актуальні проблеми державного управління*. 2009. № 2. С. 12-15.
4. Баутин В.М., Козлов В.В. Устойчивое развитие сельских территорий: сущность, термины и понятия. *Информационный бюллетень МСХ РФ*. 2006. №3-4. С. 64-67.
5. Якуба К.І. Трудовий потенціал сільських територій. *Вісник аграрної науки*. 2007. № 6. С. 72-75.
6. Гончаренко І.В. Ретроспектива формування сільських територій регіонів України. *Регіональна економіка*. 2008. №3. С. 204-209.
7. Прушківський В.Г., Колесников В.І. Теоретичні підходи до визначення сільських територій. *Проблеми економіки*. 2014. № 4. С. 127-132.
8. Мельник С.І. Соціально-економічні проблеми відтворення та ефективного використання ресурсного потенціалу села. К. : ННЦ ІАЕ, 2004. 342 с.
9. Малік М.Й. До питання сталого розвитку сільських територій. *Економіка АПК*. 2008. № 7. С. 51-55.
10. Кириленко І.Г., Павлов О.Г. Проблеми українського села та їх вирішення у контексті аграрних трансформацій. *Економіка АПК*. 2010. № 7. С. 24-31.
11. Лісовий А.В. Державне регулювання розвитку сільських територій. Київ : Дія, 2007. 400 с.
12. Терещенко В.К., Збарський В.К., Ткачук В.А., Остапчук А.Д. Соціально-економічний розвиток села: організаційно-економічні засади. Київ, Ніжин : Лисенко М.М., 2012. 203 с.
13. Павлов О.І. Сільські території України: функціонально-управлінська модель : монографія. Одеса : Астропринт, 2009. 340 с.
14. Дудзяк О.А. Відновлення та розвиток сільських територій: теорія, методологія і практика : дис. ... док. екон. наук : спец. 08.00.03 ; Подільський державний аграрно-технічний університет. Кам'янець-Подільський, 2019. 538 с.
15. Черваньов Д.М., Нейкова Л.І. Менеджмент інноваційно-інвестиційного розвитку підприємств України: монографія. К.: Т-Вид-во «Знання», КОО, 1999. 514 с.
16. Диха М.В. Інвестиційно-інноваційна стратегія як взаємоузгоджена система розвитку економіки країни. *Інноваційна економіка*. 2013. № 1. С. 27-32.
17. Дацій О.І. Фінансове забезпечення інновацій в агропромисловому комплексі України. *Проблеми інвестиційно-інноваційного розвитку*. 2011. № 1. С.65-76.
18. Архієреєв С.І., Дерід І.О. Взаємозв'язок розвитку регіональної інноваційної системи, інтерактивних інноваційних комплексів та інноваційної інфраструктури.

- Приклад регіону Емілія-Романія. *Вісник Сумського державного університету*. Серія: Економіка. 2009. № 1. С. 80-90.
19. Исламутдинов В.Ф. Сущность и классификация институтов институциональной среды инновационной деятельности. *Журнал институциональных исследований*. 2014. Т. 6. № 2. С. 79-90
  20. Васильев О.В. Напрями формування інфраструктури. *Економіка и управление*. 2010. №1. С. 77-82.
  21. Козоріз М.А., Жихор О.Б. Формування і розвиток інноваційної інфраструктури України: окреслення проблем і шляхів їх подолання. *Економіка промисловості*. 2009. № 3. С. 111–115.
  22. Мельник В.В. Теоретичні основи розвитку інноваційної інфраструктури в Україні. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2013. Вип. 9 (1). С. 148–156.
  23. Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент. К.: МП «ИТЕМ» ЛТД «Юнайтед Лондон Трейд Лимитед», 1995. С. 65–71.
  24. Подерня-Масюк Ю.А. Формування інвестиційної інфраструктури регіону : автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.05. Луцький національний технічний університет. Луцьк, 2010. 24 с.
  25. Лещук Г.В. Концептуальні детермінанти інвестиційної інфраструктури регіону. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія : Економіка і менеджмент. 2017. Вип. 24(2). С. 20-24.
  26. Про режим затвердження Державної цільової економічної програми «Створення в Україні інноваційної інфраструктури на 2009–2013 роки»: Постанова КМУ від 14 травня 2008 р. №447. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/447-2008-п>.

REFERENCES

1. The Verkhovna Rada of Ukraine [Law “On Agricultural Advisory Activities”]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1807-15>. [in Ukrainian].
2. Slavov, V.P., & Kovalenko, O.V. (2009). Ekonomiko-enerhetychna systema staloho rozvytku silskykh terytorii [Economic and energy system of sustainable development of rural areas]. *Visnyk ahrarnoi nauky - Bulletin of Agricultural Science*, 9, 68-71 [in Ukrainian].
3. Lysenko, L. (2009). Do vyznachennia poniattia “sil'ska terytoriiia” [To define the concept of “rural area”]. *Aktualni problemy derzhavnoho upravlinnia - Current issues of public administration*, 2, 12-15 [in Ukrainian].
4. Bautyn, V.M., & Kozlov, V.V. (2006). Ustoychivoye razvitiye sel's'kikh territoriy: su-shchnost', terminy i ponyatiya [Sustainable development of rural areas: essence, terms and concepts]. *Informatsionnyy byuleten' MSKH RF- Information bulletin of the Ministry of Agriculture of the Russian Federation*, 3-4, 64-67 [in Ukrainian].
5. Yakuba, K.I. (2007). Trudovyi potentsial silskykh terytorii [Labor potential of rural areas]. *Visnyk ahrarnoi nauky - Bulletin of Agricultural Scienceno*, 6, 72-75 [in Ukrainian].
6. Honcharenko, I.V. (2008). Retrospektyva formuvannia silskykh terytorii rehioniv Ukrainy [Retrospective of the formation of rural areas of the regions of Ukraine]. *Rehionalna ekonomika - Regional economy*, 3, 204-209 [in Ukrainian].

7. Prushkivskiy, V.H., & Kolesnykov, V.I. (2014). Teoretychni pidkhody do vyznachennia silskykh terytorii [Theoretical approaches to the definition of rural areas]. *Problemy ekonomiky - Problems of the economy*, 4, 127-132 [in Ukrainian].
8. Melnyk, S.I. (2004). Sotsialno-ekonomichni problemy vidtvorennia ta efektyvnoho vykorystannia resursnoho potentsialu sela [Socio-economic problems of reproduction and efficient use of the resource potential of the village]. Kyiv: NNTs IAE, [in Ukrainian].
9. Malik, M.Y. (2008). Do pytannia staloho rozvytku silskykh terytorii [On the issue of sustainable development of rural areas. Economics of agro-industrial complex]. *Ekonomika APK - Economics of agro-industrial complex*, 7, 51-55 [in Ukrainian].
10. Kyrylenko, I.H., & Pavlov, O.H. (2010). Problemy ukrainskoho sela ta yikh vyrishennia u konteksti ahrarnykh transformatsii [Problems of the Ukrainian village and their solution in the context of agrarian transformations]. *Ekonomika APK - Economics of agro-industrial complex* 7, 24-31 [in Ukrainian].
11. Lisovyi, A.V. (2007). Derzhavne rehuliuвання rozvytku silskykh terytorii [State regulation of rural development]. Kyiv : Diia [in Ukrainian].
12. Tereshchenko, V.K., Zbarskyi, V.K., Tkachuk, V.A., & Ostapchuk, A.D. (2012). Sotsialno-ekonomichni rozvytok sela: orhanizatsiino-ekonomichni zasady [Socio-economic development of the village: organizational and economic principles]. Kyiv, Nizhyn : Lysenko M.M [in Ukrainian].
13. Pavlov, O.I. (2009). Silski terytorii Ukrainy: funktsionalno-upravlinska model [Rural territories of Ukraine: functional-administrative model]. Odesa : Astroprynt [in Ukrainian].
14. Dudziak, O.A. (2019). Vidnovlennya ta rozvytok sil's'kykh terytoriy: teoriya, metodolohiya i praktyka [Restoration and development of rural areas: theory, methodology and practice]. Kamyanets-Podilsky: Podilsky State Agrarian Technical University [in Ukrainian].
15. Chervanov, D.M., & Neikova, L.I. (1999). Menedzhment innovatsiino-investytsiinoho rozvytku pidpriemstv Ukrainy [Management of innovation and investment development of enterprises of Ukraine]. Kyiv: T-Vyd-vo «Znannia» [in Ukrainian].
16. Dykha, M.V. (2013). Investytsiino-innovatsiina stratehiia yak vzaiemouzgodzhena systema rozvytku ekonomiky krainy [Investment and innovation strategy as a mutually agreed system of economic development]. *Innovatsiina ekonomika - Innovative economy* 1, 27-32 [in Ukrainian].
17. Datsii, O.I. (2011). Finansove zabezpechennia innovatsii v ahropromyslovomu kompleksi Ukrainy [Financial support of innovations in the agro-industrial complex of Ukraine]. *Problemy investytsiino-innovatsiinoho rozvytku - Problems of investment and innovation developmentno*, 1, 65-76 [in Ukrainian].
18. Arkhiereiev, S.I., & Derid, I.O. (2009). Vzaiemozviazok rozvytku rehionalnoi innovatsiinoi systemy, interaktyvnykh innovatsiinykh kompleksiv ta innovatsiinoi infrastruktury [Relationship between the development of the regional innovation system, interactive innovation complexes and innovation infrastructure]. *Visnyk Sumskoho derzhavnogo universytetu. Serii: Ekonomika - Bulletin of Sumy State University. Series: Economics* 1, 80-90 [in Ukrainian].
19. Islamutdinov, V.F. (2014). Sushchnost' i klassifikatsiya institutov institutsional'noy srody innovatsionnoy deyatel'nosti [The essence and classification of institutions of

- the institutional environment of innovation]. *Zhurnal institutsional'nykh issledovaniy - Journal of Institutional Research*, 2, 79-90 [in Ukrainian].
20. Vasyliiev, O.V. (2010). Napriamky Formuvannia infrastruktury [Directions Formation of infrastructure]. *Ekonomika y upravlenie - Economics and Management*, 1, 77-82 [in Ukrainian].
  21. Kozoriz, M.A., & Zhykhor, O.B. (2009). Formuvannia i rozvytok innovatsiinoi infrastruktury Ukrainy: okreslennia problem i shliakhiv yikh podolannia [Formation and development of innovation infrastructure of Ukraine: outlining problems and ways to overcome them]. *Ekonomika promyslovosti - Industrial economics*, 3, 111-115 [in Ukrainian].
  22. Melnyk, V.V. (2013) Teoretychni osnovy rozvytku innovatsiinoi infrastruktury i Ukraini [Theoretical bases of development of innovation infrastructure and Ukraine]. *Aktualni problemy rozvytku ekonomiky rehionu - Current problems of economic development of the region*, 9 (1), 148-156 [in Ukrainian].
  23. Blank, Y.A. (1995). Investitsionnyy menedzhment [Investment management]. K.: MP «YTEM» LTD «Yunaited London Treid Lymyted» [in Ukrainian].
  24. Podernia-Masiuk, Yu.A. (2010). Formuvannya investytsiynoyi infrastruktury rehionu [Formation of investment infrastructure of the region]. Lutsk: Lutskyi natsionalnyi tekhnichnyi universytet [in Ukrainian].
  25. Leshchuk, H.V. (2017). Kontseptualni determinanty investytsiinoi infrastruktury rehionu [Conceptual determinants of the investment infrastructure of the region]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Seriiia : Ekonomika i menedzhment - Scientific Bulletin of the International Humanities University. Series: Economics and Management*, 24(2), 20-24 [in Ukrainian].
  26. Pro rezhym zatverdzhennya Derzhavnoyi tsil'ovoyi ekonomichnoyi prohramy «Stvorennya v Ukrayini innovatsiynoyi infrastruktury na 2009–2013 roky»: Postanova KМУ vid 14 travnya 2008 r. №447 [On the regime of approval of the State target economic program “Creation of innovation infrastructure in Ukraine for 2009-2013”: Resolution of the Cabinet of Ministers of May 14, 2008 №447.] zakon4.rada.gov.ua. Retrieved from <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/447-2008-p>. [in Ukrainian].